

Volume III (2017)

CICERO, L. *Catilina Söylevi*. İstanbul 2016. Kabalıcı
Yayınevi, 230 sayfa. Çev. M. Oktan.
ISBN: 9786059872362

Meryem KÖSE

*Libri: Kitap Tanıtımı, Eleştiri ve Çeviri Dergisi'*nde bulunan içeriklerin tümü kullanıcılara açık, serbestçe/ücretsiz "açık erişimli" bir dergidir. Kullanıcılar, yayıncıdan ve yazar(lar)dan izin almaksızın, dergideki kitap tanıtımlarını, eleştirileri ve çevirileri tam metin olarak okuyabilir, indirebilir, dağıtabilir, çıktısını alabilir ve kaynak göstererek bağlantı verebilir.

Libri, uluslararası hakemli elektronik (online) bir dergi olup değerlendirme süreci biten kitap tanıtımları, eleştiriler ve çeviriler derginin web sitesinde (libridergi.org) yıl boyunca ilgili sayının içinde (Volume III: Ocak-Aralık 2017) yayımlanır. Aralık ayı sonunda ilgili yıla ait sayı tamamlanır.

Dergide yayımlanan eserlerin sorumluluğu yazarlarına aittir.

Atıf Düzeni: M. Köse, L. *Catilina Söylevi*. Yazar: Cicero, *Libri* III (2017) 173-176.
DOI: 10.20480/lbr.2017017

Geliş Tarihi: 17.05.2017 | Kabul Tarihi: 30.05.2017
Elektronik Yayın Tarihi: 23.06.2017

Editörya: Phaselis Research Project
www.libridergi.org

**CICERO, L. *Catilina Söylevi*. İstanbul 2016. Kabalcı Yayınevi,
230 sayfa. Çev. M. Oktan. ISBN: 9786059872362**

Meryem KÖSE*

Marcus Tullius Cicero, MÖ 106'da Roma'dan yak. 100 km güneyde bulunan Arpinum'da doğmuştur. Atlı sınıfına mensup bir ailenin çocuğudur. Eğitimi Roma'nın en iyi felsefe ve hukuk hocalarından almıştır. İlk konuşmasını 25 yaşındayken MÖ 81 yılında yapmış, MÖ 63 yılında ise Roma Cumhuriyeti'nin en yüksek devlet memuriyeti olan *consul*'lüğe atanmıştır. Çok verimli bir ömür geçiren Cicero, Latin dilini ustalıkla kullanmış ve bu dilin gelişmesine büyük katkı sağlamıştır. Çeşitli konularda bol bol eser veren Cicero şiirle başlayan edebi hayatını söylevler, hitabet sanatı üzerine yazılar, mektuplar ve felsefi yazılarla devam ettirmiştir. Asıl büyük ününü ise düzyazı yazarı olarak kazanmıştır.

Cicero, şiir, mahkeme savunmaları ve söylevleri, dostluk, yaşlılık, erdem, hitabet sanatı gibi pek çok konu üzerine önemli eserler kaleme almıştır. Bu eserlerden biri de Akdeniz Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Eskiçağ Dilleri ve Kültürleri Bölümü öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Mehmet Oktan tarafından Türkçe'ye kazandırılan *L. Catilina Söylevi* adlı eserdir. Cicero, bu söylevi Roma'da *consul* olarak görev aldığı tarihlerde devlet yönetimini ele geçirmeye yönelik komplo faaliyetinde olan Catilina'ya yönelik gerçekleştirmiştir.

Kitap, *Önsöz* (7-11), *Çeviri Yöntemi* (12-13), *Lucius Sergius Catilina* (14-29), asıl metnin bulunduğu *Birinci Catilina Söylevi* [In L. Catilinam Oratio I] (30-67), *İkinci Catilina Söylevi* [In L. Catilinam Oratio II] (68-103), *Üçüncü Catilina Söylevi* [In L. Catilinam Oratio III] (104-141), *Dördüncü Catilina Söylevi* [In L.

* MA., Akdeniz Üniversitesi, Akdeniz Uygarlıkları Araştırma Enstitüsü, Akdeniz Eskiçağ Araştırmaları Anabilim Dalı, Antalya. meryem.kose.9@gmail.com

Catilinam Oratio IV] (142-175), *Son Notlar* (176-218), *Antik Kaynak Edisyonları* (219-224), *Kaynakça* (225-227) ve *Dizin* (228-230) bölümlerinden oluşmaktadır.

Önsöz (7-11) bölümünde, eserin sahibi M. Tullius Cicero ile söylevinde hedef aldığı kişi olan L. Sergius Catilina hakkında bilgiler verildiği gibi Cicero'yu bu söylevi yapmaya iten ilişkileri de açık bir şekilde okuyucuya sunulmaktadır. Ayrıca çevirmen, Cicero'nun bizzat kendisinin, bu olaylar içerisinde yer alıp, sonucunda da kendi haklılığını savunmak maksadıyla gerçekleştirmiş olduğu bu söylevin, antikçağın belirli bir kesitini birinci elden sunuyor olması nedeniyle önemine değinilmektedir. Söylevin içeriği, bölümleri, hangi tarihler arasında, nerede yapıldığı gibi bilgiler yine bu bölümde yer aldığı gibi eserle ilgili o zamana kadar yapılan çalışmalar ve çeviri hakkında bilgiler de verilmektedir.

Çeviri Yöntemi (12-13) bölümünde eserin çevirisinde hangi edisyonun temel alındığı ve faydalanılan kaynaklar hakkında bilgi verilmektedir. *Lucius Sergius Catilina* (14-29) bölümünde, eserin daha iyi anlaşılabilmesi için bu esere konu olan Catilina ve Catilina ile Cicero'nun siyasi alanda oynadıkları role ve çekişmelere yer verilmektedir.

Birinci Catilina Söylevi [In L. Catilinam Oratio I] (30-68) bölümünde, Cicero'nun MÖ 8 Kasım 63 tarihinde Iuppiter Stator Tapınağı'nda senatorlere verdiği söylevi yer almaktadır. Catilina'nın emelleri uğruna gerçekleştirdiği eylemlerin senatonun ve kendisinin gözünden kaçmadığını, ancak onun hala senato ve insan içine çıkabilme cüretini buluyor olmasından hayrete düşmekte olduğunu dile getirmekte olduğunu söyleyerek sözlerine başlar. O zamana değin eylemlerinden şüphe duyulan kişilerin tek bir gün geçmeden cezalandırılmasına rağmen Catilina'nın hala cezalandırılmamasının çok geç kalınmış olmasından kaynaklı olduğunu söylerken onun cezalandırılmasının tek bir yandaşının kalmadığı güne denk geleceğini umut etmektedir. Bundan sonra Catilina tarafından tasarlanan eylem ve planları zaman ve mekanıyla ortaya dökmekte ve Catilina'nın kenti terk etmesine yönelik tavsiyelerde bulunup onu bir *consul* olarak sürgün etmeyişi ve ortadan kaldırmayışının nedenlerini açıklamaya çalışmaktadır. Cicero bir *consul* olarak despot gibi görünmek istemediğinden ve onu ortadan kaldırarak geride kalan taraftarlarının tekrar filizlenmesine de engel olmak istediğinden sorunu kökünden çözmek niyetiyle bu yolu izliyordu.

İkinci Catilina Söylevi [In L. Catilinam Oratio II] (68-103) bölümünde, Cicero'nun MÖ 9 Kasım 63 tarihinde *Forum Romanum*'da halka karşı verdiği söylevi yer almaktadır. Catilina, Cicero'nun ilk konuşmasının ertesi günü kenti terk etmiştir. *İkinci Catilina söylevi*, Catilina'nın kenti terk etmesinin üzerine Cicero'nun Catilina ve tehlikeden kurtuluş söylemleri ile başlar. Cicero, devleti yok etmeye yönelik planları olan bu kişiyi ortadan kaldırmak yerine gitmesine göz yummasını onun yandaşlarının çokluğundan ve bir despot gibi görülerek yandaşlarını yakalamaya yönelik faaliyetlerinin engellenmesinden korktuğundan kaynaklandığını söyleyerek, Catilina'nın gitmesine göz yumduğu için halktan bir nevi af diler. Ancak bundan sonra bu yumuşaklığı sergilemeyeceğini söyleyerek komplocuları tespit etmeyi, niyetlerini ortaya dökmeyi ve tümüyle onlardan devleti kurtarmayı görev edinmekte ve onlara da son istisna olarak çekip gitmeleri için yol göstermektedir. Cicero, Catilina'ya katılanları cezalandırmaktan ziyade onları bu yoldan döndürmeyi hedeflemekte ve onlara nasihatlerde bulunmaktadır. Catilina'nın tarafında yer alanlar genellikle borca batmış, yönetimi ele geçirme hırsı ile yanıp tutuşan, yaşlı ama askeri manada dinç, işe yaramaz ve tembel kimseler ile eşkiya ve suçlulardan oluşmaktadır. Bunun ardından Catilina taraftarlarının arasındaki yاپay bağı vurgulayan Cicero, Roma halkı ile bu grup arasında kıyaslamada bulunur ve halkı bu beladan kurtulmak için cesaretlendirme yoluna gider. Ayrıca onlardan tanrılara dua etmelerini ister.

Üçüncü Catilina Söylevi [In L. Catilinam Oratio III] (104-141) bölümünde, Cicero'nun MÖ 3 Aralık 63 tarihinde *Forum Romanum*'da halka karşı verdiği söylevi yer almaktadır. Cicero bu konuşmada komplocuların eylemlerine dair ortaya döktüğü bilgilere nasıl ulaştığını açıklamakta, devlet yönetimini ele geçirmek niyetinde olan bu kişilerin isyan faaliyetlerini elde ettiği mektuplar ve mektuplardaki mühürlerle kanıtlamakta ve senato önünde yüzleştirme yoluna gitmektedir. Komplocuların eylem girişimlerinin delillerle ispatlanmasıyla devlet kurtarılmış ilan edilip, suçlular cezalandırılırken komploculara karşı mücadele edenler ödüllendirilir.

Dördüncü Catilina Söylevi [In L. Catilinam Oratio IV] (142-175) bölümünde, Cicero'nun MÖ 5 Aralık 63 tarihinde Concordia Tapınağı'nda senatörlere karşı verdiği söylev yer almaktadır. Cicero, burada kendisi için endişelenmekte olan senatörlere bundan vazgeçmelerini zira görevinin getireceği zorlukları üstlenebileceğini söylemekle sözlerine başlar. Aslına bakılırsa komplocula-

rın nasıl cezalandırılacağına yönelik iki görüş ortaya çıkmıştır. Cicero, senatörlerin bu görüşlerden hangisini benimsediğini öğrenmek niyetindedir. Bu sebeple, bu konuşmayı gerçekleştirir ve iki görüşü de neden ve sonuçlarıyla değerlendirmeye çalışır.

Cicero'nun bizzat kendisinin haklılığını ispatlamak ve devleti içine düştüğü tehlikeden kurtarmak maksadıyla *consul*'luğu sırasında gerçekleştirdiği bu konuşma, dönemin devlet yönetiminin düşünce yapısından ipuçları verdiği gibi Roma Tarihinin belirli bir kesitini bizlere sunması açısından da oldukça önem taşımaktadır. Bu nedenle, eserin Türkçe'ye kazandırılması özellikle MÖ I. yüzyıldaki Roma'nın yaşadığı iç sorunlar hakkında bilgi sahibi olmamız bakımından önemlidir.